HUMAN RIGHTS WATCH

လယ်သမားတွေက ရာဇဝတ်သားတွေ ဖြစ်လာကြတယ်

(ကရင်ပြည်နယ်ရှိ မြေယာသိမ်းမှုများ)

အႏွစ္ခ်ဳပ္

တစ္ခါတစ္ရံမွာ အေျခအေနေတြက ပုိေကာင္းလာပါတယ္။ အခုဆုိရင္
ဟုိဖက္ရြာမွာ လွ်ပ္စစ္မီးရျပီ။ ဒီရြာမွာ လည္း လွ်ပ္စစ္မီးရလာႏုိင္ပါတယ္။ ဒါေပမယ့္
ေျမေတြဆံုးရႈံးသြားမွေတာ့ အဲဒါေတြက အေရးမၾကီးေတာ့ ပါဘူး။

-ႏုရီ၊ ဆန္ကလုိ၊ ကရင္ျပည္နယ္၊ ေဖေဖာ္ဝါရီ၊ ၂၀၁၅

လယ္သမားေတြဆီကေန စီးပြားေရးသမားေတြက
ေျမေတြသိမ္းယူသြားၾကတယ္။ ဒါေပမယ့္ လယ္သမားေတြ
ဆႏၵျပတဲ့အခါက်ေတာ့ လယ္သမားေတြက ရာဇ၀တ္သားေတြျဖစ္လာၾကတယ္။

-ေရွ႕ေနတစ္ဦး၊ ဘားအံ၊ ကရင္ျပည္နယ္၊ ၾသဂုတ္ ၂၀၁၅

လူဦးေရစုစုေပါင္း၏ ၇၀ ရာခုိင္ႏႈန္းသည္ လယ္ယာစုိက္ပ်ိဳးေရးတြင္ အမွီျပဳရပ္တည္ေနရေသာ ျမန္မာႏုိင္ငံတြင္ ေျမယာသိမ္းယူျခင္းသည္ ထုိလူထု၏ စား၀တ္ေနေရးကုိ သိမ္းယူျခင္းပင္ျဖစ္ပါသည္။ စဥ္ဆက္မျပတ္ဖြံ႕ျဖိဳး တုိး တက္မႈကုိ ျဖစ္ေပၚလာေစမည့္ အေျခအေနေကာင္းမ်ားကုိ ဖန္တီးေပးရမည့္အစား ျမန္မာအစုိးရအဆက္ဆက္ သည္ ဖိႏွိပ္ေသာ ဥပေဒမ်ားကုိ ျပဌာန္းျခင္း၊ စနစ္တက်ေရးဆြဲထားျခင္းမရွိေသာမူ၀ါဒမ်ားကုိ အေကာင္အထည္ ေဖာ္ျခင္း၊ တစ္ပုိင္တစ္ႏုိင္လုပ္ကုိင္ေသာ လယ္သမားမ်ားႏွင့္ ရြာသူရြာသားမ်ားအား ေနရပ္မွဖယ္ရွားမႈကုိ အားေပးအားေျမွာက္ျပဳသည့္ ေျမယာက႑မွ အက်င့္ပ်က္ ၀န္ထမ္းမ်ားအား အားေပးျခင္းတုိ႔ကုိ ျပဳလုပ္ခဲ့ပါသည္။

ေျမယာမ်ားႏွင့္ပတ္သတ္ေသာ ပဋိပကၡမ်ားသည္ မ်ားမၾကာမီႏွစ္မ်ားအတြင္းက ျမန္မာႏုိင္ငံ၏ ႏုိင္ငံေတာ္အဆင့္ ကိစၥရပ္မ်ားအျဖစ္ ေရွ႕တန္းသုိ႔ေရာက္ရွိလာခဲ့ပါသည္။ ျမန္မာႏုိင္ငံအေနျဖင့္ ဒီမုိကေရစီ အကူးအေျပာင္းႏွင့္ ႏုိင္ငံေရးျပဳျပင္ေျပာင္း လဲမႈမ်ားကုိ စတင္လုပ္ေဆာင္လာသည့္ အခါတြင္ အဆုိပါ ေျမယာအက်ပ္အတည္း မ်ားသည္ အရွိန္ျမင့္လာခဲ့ပါသည္။ အခ်ိဳ႕ေသာေနရာက႑မ်ားတြင္ ပုိမုိ ပြင့္လင္းမႈမ်ားရွိလာ ေသာ္လည္း၊ အျခားေသာက႑မ်ားတြင္ တပ္မေတာ္၏ ၾကီးမားစြာလႊမ္းမုိးေနမႈတုိ႔လည္းရွိေနပါေသးသည္။ အထူးသျဖင့္ အစုိးရအဖြဲ႕အတြင္းမွ အဓိက ၀န္ၾကီးဌာနမ်ားအား တပ္မေတာ္က ထိန္းခ်ဳပ္ေနမႈမ်ားပင္ျဖစ္ပါသည္။

ေျမယာျပႆနာသည္ စုိက္ပ်ိဳးလယ္ယာေျမမ်ားသိမ္းဆည္းမႈ၊ သယံဇာတရင္းျမစ္မ်ားထုတ္ယူမႈ ႏွင့္ အေျခခံအေဆာက္အအံုစီမံကိန္းမ်ားတည္ေဆာက္ျခင္း တုိ႔အေပၚတြင္ မေက်နပ္မႈမ်ားႏွင့္အတူ ႏုိင္ငံေတာ္၏ အဓိကျပႆနာတစ္ရပ္ျဖစ္လာပါသည္။ အဆုိပါ ကိစၥရပ္မ်ားျဖစ္ေပၚလာသည့္အခါ ေရႊ႕ေျပာင္းခံရသူမ်ား အတြက္ လံုေလာက္ေသာ ညိႇႏႈိင္းမႈမ်ားမရွိျခင္း၊ တရားဥပေဒ၏အကာအကြယ္ကုိ မရရွိျခင္း၊ မွ်တေသာေလ်ာ္ေၾကးေငြမ်ားမရရွိျခင္းတုိ႔ျဖစ္ေပၚလာပါသည္။ ႏုိင္ငံတစ္ဝွမ္းေနရာအမ်ားအျပားတြင် ေျမယာသိမ္းဆည္းခံရမႈျပႆနာမ်ားႏွင့္ ပတ္သတ္၍ ေတာင္းဆုိလႈပ္ရွားေနေသာသူမ်ားသည္ မၾကာခဏ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္ျခင္းမ်ားျပဳလုပ္ၾကပါသည္။ ထုိအခါတြင္ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္သူမ်ားသည္ တရားစြဲဆုိခံရျခင္း မ်ားၾကံဳေတြ႕ရပါသည္။

ေျမယာသိမ္းဆည္းမႈျပႆနာမ်ား ႏွင့္ အဆုိပါျပႆနာမ်ားအတြက္ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္သူမ်ားအား တရားရံုးမ်ားတြင္ တရားစြဲဆုိခံရျခင္း တုိ႔သည္ ကရင္ျပည္နယ္တြင္ အမ်ားဆံုးျဖစ္ပြားလွ်က္ရွိပါသည္။ ပုိမုိခ်မ္းသာၾကြယ္ဝေသာအိမ္နီးခ်င္း ထုိင္းႏုိင္ငံႏွင့္ နယ္နမိတ္ခ်င္းထိစပ္လွ်က္ရွိသည့္ ကရင္ျပည္နယ္သည္ ခရီးသြားလုပ္ငန္း၊ သယံဇာတတူးေဖာ္ေရးလုပ္ငန္း၊ လယ္ယာေျမစုိက္ပ်ိဳးေရးလုပ္ငန္းမ်ား အတြက္ အမ်ားက အထူးတလည္မ်က္စိက်ခံရေသာ ျပည္နယ္တစ္ခု လည္းျဖစ္ပါသည္။

ယခုအစီရင္ခံစာသည္ ကရင္ျပည္နယ္၏ၿမိဳ႕ေတာ္ ဘားအံအနီးတဝုိက္ရွိ ေနရာေဒသမ်ားတြင္ ေျမယာသိမ္းယူ မႈကိစၥရပ္မ်ားႏွင့္ ဆက္ႏြယ္ေနသည့္အစုိးရ၏ ခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားကုိ ေဖာ္ျပထားေသာအစီရင္ခံစာျဖစ္ပါသည္။ အဆုိပါေဒသရွိ ေက်းရြာမ်ားသည္ ျမန္မာစစ္တပ္ (တပ္မေတာ္) ႏွင့္ တပ္မေတာ္၏ကြပ္ကဲမႈေအာက္ရွိနယ္ျခားေစာင့္တပ္ဖြဲ႕မ်ား၏ ထိန္းခ်ဳပ္မႈေအာက္တြင္ရွိပါသည္။ အခ်ိဳ႕ေက်းရြာမ်ားသည္ အစုိးရတစ္ဝက္၊ ကရင္လက္နက္ကုိင္ေတာ္လွန္ေရးအဖြဲ႕ျဖစ္ေသာ ကရင္အမ်ိဳးသားအစည္းအရံုး (ေကအန္ယူ) တစ္ဝက္ ထိန္းခ်ဳပ္မႈေအာက္တြင္ရွိၾကပါသည္။ သုိ႔မဟုတ္ အျခားေသာ လက္နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ႕မ်ားႏွင့္ အစုိးရ၏ ထိန္းခ်ဳပ္ မႈေအာက္တြင္ရွိပါသည္။

ယခုအစီရင္ခံစာသည္ ကရင္ျပည္နယ္ရွိ ေျမယာသိမ္းယူမႈ ျပႆနာမ်ား၏ ျဖစ္ေပၚေျပာင္းလဲမႈမ်ားကုိ ေဖာ္ျပထားေသာအစီရင္ခံစာျဖစ္ပါသည္။ ထုိျပႆနာသည္ ကရင္ျပည္နယ္တြင္ ကာလရွည္ၾကာစြာျဖစ္ေပၚ လွ်က္ရွိေသာ ျပႆနာျဖစ္ၿပီး၊ လူ႔အခြင့္အေရးေလ့လာေစာင့္ၾကည့္ေရးအဖြဲ႕ ႏွင့္ ကရင္လူ႔အခြင့္အေရးအဖြဲ႕ တုိ႔

ကလည္းမွတ္တမ္းေကာက္ယူမႈမ်ားျပဳလုပ္ခဲ့ၾကပါသည္။ အစီရင္ခံစာတြင္ အစုိးရအရာရွိမ်ား၊ တပ္မေတာ္မွ အရာရွိမ်ား၊ တပ္မေတာ္ကုိယ္စားေဆာင္ရြက္ေပးေသာ ကုိယ္စားလွယ္မ်ား၊ ေဒသခံလက္နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ႕မ်ားမွ တပ္ဖြဲ႕ဝင္မ်ား၊ စီးပြားေရးသမားမ်ား တုိ႔သည္ ေဒသခံလူထုကုိ ဆြဲေဆာင္စည္းရုံးျခင္းအားျဖင့္ျဖစ္ေစ၊ အတင္းအက်ပ္ဖိအားေပးျခင္းအားျဖင့္ ျဖစ္ေစ၊ ေျမယာမ်ားသိမ္းယူသည့္ျဖစ္ရပ္မ်ားကုိ အေသးစိတ္ေဖာ္ျပထား ပါသည္။

အစီရင္ခံစာတြင္ ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားေၾကာင့္ ေဒသခံရြာသားမ်ားေပၚအက်ိဳးသက္ေရာက္မႈမ်ားကုိ မွတ္တမ္းတင္ထားျပီး၊ အခ်ိဳ႕ေသာလယ္သမားမ်ားမွာ မ်ိဳးဆက္မ်ားစြာ လယ္ယာေျမေပၚတြင္ လုပ္ကုိင္ စားေသာက္ခဲ့ၾကေသာ္လည္း၊ တရားဥပေဒအရ ပုိင္ဆုိင္မႈစာရြက္စာတမ္းမ်ားမတင္ျပႏုိင္ၾကပါ။ ေျမယာသိမ္းယူျခင္းကုိ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္ေသာ လယ္သမားမ်ားႏွင့္ ၎တုိ႔၏လယ္ယာေျမမ်ားအား ျပန္လည္ရရွိ ရန္ အခြင့္အေရးေတာင္းဆုိၾကေသာ လယ္သမားမ်ားသည္ အစုိးရတာဝန္ရွိသူမ်ားႏွင့္ ရဲတပ္ဖြဲ႕ဝင္မ်ား၏ တုန္႔ျပန္မႈမ်ားကုိ ခံၾကပါသည္။ ျငိမ္းခ်မ္းစြာစုေဝးစီတန္းလွည့္လည္ျခင္း ဆုိင္ရာပုဒ္မ ႏွင့္ ပုိင္နက္က်ဴးေက်ာ္ မႈပုဒ္မမ်ားျဖင့္ တရားစြဲဆုိခံၾကရပါသည္။ ဆယ္စုႏွစ္တစ္ခုမွ် လယ္ယာေျမသိမ္းယူခံထားရေသာ လယ္သမား မ်ားအေနျဖင့္ မည္သည့္ နစ္နာေၾကးကိုမွ်မရရွိၾကပါ။ အခ်ိဳ႕ေသာျဖစ္ရပ္မ်ားတြင္ ေလ်ာ္ေၾကးျပန္လည္ ရရွိရန္ႀကိဳးပမ္းမႈမ်ားႏွင့္ ေျမယာမ်ားကုိျပန္လည္ရရွိရန္ႀကိဳးပမ္းမႈမ်ားျပဳလုပ္ၾကသည့္အခါ အခြင့္အေရးခ်ိဳးေဖာက္ခံရမႈမ်ားျဖင့္ၾကံဳေတြ႕ၾကရပါသည္။ အစုိးရအေနျဖင့္ လုံေလာက္မွ်တေသာ ေလ်ာ္ေၾကးမ်ား သုိ႔မဟုတ္ အျခားေသာ နစ္နာေၾကးမ်ားကုိ လယ္ယာေျမ အသိမ္းခံရသူမ်ားအား ေပးအပ္ရန္ ပ်က္ကြက္သည့္ အခါတြင္ ၎တုိ႔သည္ စားဝတ္ေနေရးအတြက္ ခက္ခဲစြာရုန္းကန္ၾကရျပီး၊ မၾကာခဏဆုိသလုိ ႏုိင္ငံျခားတုိင္းျပည္ မ်ားသုိ႔ေရႊ႕ေျပာင္း အလုပ္သမားမ်ားအျဖစ္ ထြက္ခြာသြားရျခင္း သုိ႔မဟုတ္ ထုိင္းႏုိင္ငံတြင္အလုပ္လုပ္ ကုိင္လ်က္ရွိေသာ ေဆြမ်ိဳးမ်ားထံတြင္ျဖစ္ေစ၊ အျခားေသာေနရာမ်ားမွ ေဆြမ်ိဳးမ်ားထံတြင္ျဖစ္ေစ၊ စီးပြားေရးအရ ရပ္တည္ႏုိင္ရန္အတြက္ သြားေရာက္ခုိလႈံရျခင္းမ်ား ျဖစ္ေပၚလာပါသည္။

ေက်းရြာေနျပည္သူမ်ားႏွင့္ ေဒသခံအဖြဲ႕အစည္းမ်ား၏ေျပာျပခ်က္မ်ားအရ အစုိးရေျမယာမွတ္ပုံတင္ဌာန၏ ဝန္ေဆာင္မႈမ်ားသည္ေဒသခံလယ္သမားမ်ား အဖုိ

ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရအရာရှိများ သည် ငွေကြေးအင်အားပြည့်စုံသောသူများ၏အကျိုးစီးပွားများကိုသာလုပ်ဆောင်ပေးပြီး၊ ကျေးရွာနေပြည်သူ များ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်းမရှိဟု ရွာသားများက ပြောကြားပါသည်။ အချို့သောဖြစ်ရပ်များ တွင် ဒေသခံအစိုးရဌာနဆိုင်ရာအရာရှိများအနေဖြင့် သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်း များနှင့် အခြားသောစီမံကိန်း များ အတွက် လိုင်စင်များချထားပေးနိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း သို့ မဟုတ် မြေယာ ရောင်းဝယ်မှုများ၊ လျော်ကြေးကိစ္စရပ်များတွင် ပွဲစားသဖွယ် လုပ်ဆောင်နေခြင်းများရှိသည်ဟု ဒေသခံပြည်သူ များ ၏ပြောပြချက် အရသိရပါသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ကြာရှည်စွာနေထိုင်လာသော ဒေသခံ ပြည်သူများနှင့် လယ်သမားများအတွက် ထိရောက်သော ကုစားမှုများမရှိဘဲ လက်ဗလာဖြစ်သွားစေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ တစ်ခုကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် ချမှတ် အတည်ပြုနိုင်ရန်အတွက် ပထမသက်တမ်းမကုန်ဆုံးမီတွင် အစိုးရအဖွဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုကို ပြုလုပ် ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ မူဝါဒသည် အနာဂတ်တွင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် မြေယာဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အတွက် အခြေခံတစ်ခုဖြစ်လာပါမည်။ မူဝါဒသစ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ မြေယာအမျိုးအစား ခွဲခြားသတ် မှတ်သည့်စနစ် နှင့် မြေယာသတင်းအချက်အလက် စီမံခန့် ခွဲမှုစနစ်များ တိုးတက် ကောင်းမွန် လာစေရန်၊ ဒေသတစ်ခုချင်းစီ၏ မြေယာအငှားချထားမှုစနစ်များ နှင့် စိုက်ပျိုးမှုအလေ့အထများ ပြောင်းလဲ လာပုံများကို အသိအမှတ်ပြုပေးရန်၊ ပိုမိုလွယ်ကူသော ပြဿနာဖြေရှင်းရေးအစီအမံများဖန်တီးပေးရန်၊ မြေယာအသိမ်းခံ ရသူများ သို့ မဟုတ် ယခင်နှင့်ယခုဖြစ်ပွားနေသော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများကြောင့် မြေယာများအား စွန့်လွှတ်ရန် အတင်းအကျပ် ပြုမူခံခဲ့ရသူများအား ထိခိုက်နစ်နာမှုများအတွက် လျော်ကြေး များထောက်ပံ့ပေး အပ်နိုင်စေရန် တို့ ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဦးဆောင်သည့် အတိုက်အခံပါတီကြီးဖြစ်သော အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ ချုပ် (အန်အယ်လ်ဒီ) က နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရွေးကောက်ပွဲများကို တစ်ခဲနက်အနိုင်ရ ရှိခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မတ်လ တွင် အနိုင်ရပါတီသည် အာဏာများကိုလွှဲပြောင်းယူခဲ့ပြီး၊ ဦးထင်ကျော်အား သမ္မတအဖြစ်တင်မြှောက်ခဲ့ပါသည်။ ဖော်ပြပါ မူဝါဒရည်မှန်းချက် များအား မြှင့်တင်ရန် သို့ မဟုတ် အခွင့်အရေးများကိုကာကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့

့ခ်ိဳ႕စုိးရအေနျဖင့္စတင္ အာဏာယူခ်ိန္မွစ၍ ေျမယာမူဝါဒျပဳျပင္ေျပာင္း
လဲေရးႏွင့္ပတ္သတ္၍ အနည္းငယ္ေသာ တုိးတက္မႈကုိ သာျပဳလုပ္ႏုိင္ခဲ့ပါသည္။

ယခုအစီရင္ခံစာထဲတြင္ အေသးစိတ္ေဖာ္ျပထားျပီးျဖစ္ေသာ လယ္သမားမ်ားႏွင့္
ေက်းရြာေနျပည္သူမ်ား ၾကံဳေတြ ့ေနရသည့္ျပႆနာ မ်ားကုိ
ေျဖရွင္းေဆာင္ရြက္ေပးႏုိင္ရန္အတြက္ အစုိးရအေနျဖင့္ ထပ္တုိး အကာ အကြယ္မ်ားကုိ
ခ်မွတ္ေဆာင္ရြက္သင့္ပါသည္။ အထူးအေလးေပး တုိက္တြန္းလုိသည့္ ၾကာဟာခ်က္တစ္ခုမွာ
အစုိးရလက္ထဲတြင္ရွိေနေသာ စာရြက္စာတမ္းမ်ားေပၚတြင္ရွိသည့္ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားႏွင့္
လက္ေတြ ့တြင္ ေက်းလက္ေဒသမ်ားရွိ ေျမယာမ်ားကုိ မည္သူက သိမ္းယူ၍ မည္ကဲ့သုိ
့အသံုးခ်ေနသည္ကုိ သိရွိရန္ျဖစ္ပါသည္။ ခ်မွတ္ေဆာင္ရြက္သင့္ေသာအစီအမံမ်ားတြင္
ေဒသတစ္ခုခ်င္းစီ၏ ေျမယာအငွား ခ်ထားမႈစနစ္မ်ားႏွင့္ စုိက္ပ်ိဳးမႈစနစ္မ်ားမ်ား
ေျပာင္းလဲပံုမ်ား ကုိအသိအမွတ္ျပဳျခင္း၊ လယ္သမားမ်ားႏွင့္ ရြာသူ ရြာသားမ်ားအား
လက္ရွိေျမယာအသံုးခ်မႈအေပၚတြင္မူတည္၍ တရားဝင္ ပုိင္ဆုိင္မႈအေထာက္အထား
မ်ားထုတ္ေပးျခင္း၊ ရြာသူရြာသားမ်ားအေနျဖင့္ လြတ္လပ္ေသာ ဖုိရမ္မ်ား သုိ ့မဟုတ္
ေျမယာျပႆနာ မ်ားကုိဆံုးျဖတ္ေပးႏုိင္ေသာအာဏာရွိသည့္ အဖြဲ
့အစည္းမ်ားမွတစ္ဆင့္ ေျမယာႏွင့္ပတ္သတ္ေသာ အစုိးရ၏ ဆံုးျဖတ္ခ်က္မ်ားအား
ေစာဒကတက္မႈျပဳလုပ္ႏုိင္ရန္ ေဆာင္ရြက္ေပး ျခင္းတုိ ့ပါဝင္သင့္ပါသည္။

ႏုိင္ငံေတာ္အဆင့္ ေျမယာက႑ျပဳျပင္ေျပာင္းလဲမႈျပဳလုပ္သည့္အခါ အဆုိပါ
ေျပာင္းလဲမႈမ်ားသည္ သက္ဆုိင္ရာေဒသ အသီးသီးတြင္ပါ သက္ေရာက္မႈရွိလာေစရန္
အစုိးရအေနျဖင့္ အုပ္ခ်ဳပ္ေရးက႑ျပဳျပင္ ေျပာင္းလဲေရးမ်ား ျပဳလုပ္ သင့္ပါသည္။ ထုိသုိ
့ျပဳရာတြင္လည္း လယ္သမားမ်ားအား ေျမယာအသံုးခ်မႈဆုိင္ရာ ေျပာင္းလဲမႈမ်ားသည္ ၎တုိ
့၏စားဝတ္ေနေရးအေပၚတြင္ အက်ိဳးသက္ေရာက္မႈမ်ားရွိလာမည္ကုိ အသိေပးျခင္းမ်ား၊
အမ်ားျပည္သူ မ်ားလာေရာက္နားေထာင္ႏုိင္ေသာ အၾကံေပးေဆြးေႏြးမႈမ်ားကုိ
အင္တုိက္အားတုိက္ေဆာင္ရြက္ျခင္းမ်ား ကုိ ထည့္သြင္းေဆာင္ရြက္သင့္ပါသည္။
ေျမယာသိမ္းယူ မႈျပႆနာမ်ားႏွင့္ပတ္သတ္၍ ျငိမ္းခ်မ္းစြာဆႏၵထုတ္ေဖာ္ သူမ်ား၊
တက္ၾကြလႈပ္ရွားသူမ်ား အား အဓမၼဖမ္းဆီးျခင္းမ်ား၊ ထိန္းသိမ္းျခင္းမ်ားကုိလည္း
အစုိးရ အေနျဖင့္ အဆံုးသတ္ရမည္ျဖစ္ပါသည္။

ျမန္မာ့တပ္မေတာ္၊ တရားေရးဌာန၊ ျမန္မာႏုိင္ငံအမ်ိဳးသားလူ ့အခြင့္အေရးေကာ္မရွင္တုိ
့ပူးေပါင္းပါဝင္ေသာ အထူးအဖြဲ ့တစ္ခုသည္ နယ္ျခားေစာင့္လက္နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ

့မ်ားထိန္းခ်ဳပ္သည့္နယ္ေျမမ်ားတြင္ ျဖစ္ပြားခဲ့ေသာ ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားႏွင့္ပတ္သတ္သည့္ စြပ္စြဲခံထားရေသာ ခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားအား စံုစမ္းစစ္ေဆးေရးမ်ားျပဳလုပ္ သင့္ပါသည္။
စံုစမ္းစစ္ေဆးမႈရလဒ္မ်ားအား အမ်ားျပည္သူသိရွိႏိုင္ေစရန္ထုတ္ေဖာ္ျခင္း၊
နယ္ျခားေစာင့္လက္ နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ ့မ်ားသိမ္းယူထားေသာ ေျမယာမ်ားအား ယခင္ကတည္းကအသံုးျပဳေနခဲ့ေသာ လယ္သမားမ်ား ႏွင့္ ရြာသူရြာသားမ်ားအား ျပန္လည္ေပးအပ္ျခင္းတုိ ့ကိုလည္း ျပဳလုပ္ရပါမည္။

အၾကံျပဳခ်က္မ်ား

ျပည္ေထာင္စုသမၼတျမန္မာႏုိင္ငံအစုိးရ

- ေျမယာကိစၥႏွင့္ပတ္သတ္၍ တက္ၾကြလႈပ္ရွားသူမ်ားအား ရဲတပ္ဖြဲ႕၀င္မ်ားမွ အတင္းအဓမၼ ဖမ္းဆီးျခင္း မ်ားကုိ အဆံုးသတ္သင့္ပါသည္။ ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားအတြက္ ျငိမ္းခ်မ္းစြာဆႏၵထုတ္ေဖာ္ျခင္းေၾကာင့္ တရားရင္ဆုိင္ေနရေသာ တက္ၾကြလႈပ္ရွားသူမ်ားအား ျပန္လႊတ္ေပးသင့္ပါသည္။
- အစီရင္ခံစာတြင္ အေသးစိတ္ေဖာ္ျပထားေသာ ေျမယာသိမ္းယူမႈျပႆနာမ်ားအပါအ၀င္ တရားဥပေဒမဲ့ ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားအား ဘက္မလုိက္ေသာ စံုစမ္းစစ္ေဆးမႈမ်ားျပဳလုပ္ရပါမည္။ ေတြ႕ရွိခ်က္မ်ားအား အမ်ားျပည္သူသိရွိေစရန္အစီရင္ခံျခင္း၊ အခြင့္အေရးခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားကုိျပဳလုပ္ခဲ့သူမ်ားအား ထုိက္သင့္ေသာ အျပစ္ေပးအေရးယူျခင္းမ်ား ျပဳလုပ္သင့္ပါသည္။ ေျမယာမ်ားအား ဆံုးရႈံးသြားခဲ့ေသာ ရြာသူရြာသားမ်ားအား တိက်မွန္ကန္ျပီး၊ ျပည့္စံုမႈရွိေသာ ေလ်ာ္ေၾကးမ်ား ျပန္လည္ ေပးအပ္ရပါမည္။
- ျငိမ္းခ်မ္းစြာစုေ၀းစီတန္းလွည့္လည္ျခင္းဥပေဒအား ႏုိင္ငံတကာ လူ႔အခြင့္အေရးစံခ်ိန္စံညႊန္းမ်ား ႏွင့္ကုိက္ညီမႈရွိေစရန္ ျပင္ဆင္သင့္ပါသည္။
  - o ၾကိဳတင္အေၾကာင္းၾကားမႈမျပဳေသာဆႏၵထုတ္ေဖာ္မႈမ်ား၊ ၾကိဳတင္ အေၾကာင္းၾကားထားေသာ ေနရာမဟုတ္ေသာ ေနရာတြင္ဆႏၵထုတ္ေဖာ္မႈမ်ား၊ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္သူမ်ား၏ သေဘာ ထားအျမင္မ်ားအား ျငိမ္ခ်မ္းစြာထုတ္ေဖာ္ျခင္းမ်ား စသည္တုိ႔အေပၚတြင္ ရာဇ၀တ္ျပစ္ဒဏ္ မ်ားသတ္မွတ္ထားျခင္းကုိ ဖယ္ရွားပစ္ရပါမည္။
  - o ႏုိင္ငံေရးအရထုတ္ေဖာ္မႈမ်ား၊ သတင္းအခ်က္အလက္မွ်ေ၀အေပၚတြင္ မူတည္၍ ထုတ္ေဖာ္မႈျပဳလုပ္ျခင္းကုိတားျမစ္မႈမ်ားအပါအ၀င္ ဥပေဒတြင္ေဖာ္ျပထားသည့္ လြတ္လပ္စြာထုတ္ေဖာ္ျခင္း အေပၚတြင္ က်ယ္က်ယ္ျပန္႔ျပန္႔ တားျမစ္ထားမႈမ်ားအား က်ဥ္းေျမာင္းသင့္ပါသည္။ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္ရာတြင္ ရြတ္ဆုိမည့္ ေၾကြးေၾကာ္သံမ်ားအား ၾကိဳတင္ အေၾကာင္းၾကားရသည့္ လုိအပ္ခ်က္ကုိလည္း ဖယ္ထုတ္သင့္ပါသည္။
- ျမန္မာ့တပ္မေတာ္၊ တရားေရးဌာန၊ ျမန္မာႏုိင္ငံအမ်ိဳးသားလူ႔အခြင့္အေရးေကာ္မရွင္တုိ႔ ပူးေပါင္း ပါ၀င္ေသာ အထူးအဖြဲ႕တစ္ခုသည္

နယ္ျခားေစာင့္လက္နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ ့မ်ားထိန္းခ်ဳပ္သည့္နယ္ေျမ မ်ားတြင္ ျဖစ္ပြားခဲ့ေသာ ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားႏွင့္ပတ္သတ္သည့္ စြပ္စြဲခံထားရေသာ ခ်ိဳးေဖာက္မႈ မ်ားအား စံုစမ္းစစ္ေဆးေရးမ်ားျပဳလုပ္ သင့္ပါသည္။ စံုစမ္းစစ္ေဆးမႈရလဒ္မ်ားအား အမ်ားျပည္သူ သိရွိႏုိင္ေစရန္ထုတ္ေဖာ္ျခင္း၊ နယ္ျခားေစာင့္လက္ နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ ့မ်ားသိမ္းယူထားေသာ ေျမယာမ်ား အား ယခင္ကတည္းကအသံုးျပဳေနခဲ့ေသာ လယ္သမားမ်ား ႏွင့္ ရြာသူရြာသားမ်ားအား ျပန္လည္ေပး အပ္ျခင္းတုိ ့ကိုလည္း ျပဳလုပ္ရပါမည္။

- ေျမယာမွတ္ပံုတင္ဌာနမွ အရာရွိမ်ား၊ ရပ္ကြက္၊ေက်းရြာ၊ျမိဳ ့နယ္ အုပ္ခ်ဳပ္ေရးမွဴးမ်ား၊ ႏွင့္ ရဲ တပ္ဖြဲ ့၀င္မ်ားအပါအ၀င္ ေဒသဆုိင္ရာအာဏာပုိင္မ်ားမွ ခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားျပဳလုပ္လာခဲ့ပါက ရြာသူရြာသားမ်ားအေနျဖင့္ သတင္းပုိ ့ တုိင္ၾကားႏုိင္မည့္ စနစ္တစ္ခုရွိလာေစရန္ လုပ္ေဆာင္ထား သင့္ပါသည္။ သတင္းပုိ ့တိုင္ၾကားသူမ်ားအားလည္း ေႏွာင့္ယွက္မႈမ်ားမျပဳလုပ္ႏုိင္ရန္ အကာအကြယ္ မ်ားထားရွိေပးရပါမည္။ ေျမယာမ်ားကုိ မွတ္ပံုတင္ေပးရန္ျငင္းဆန္ျခင္း၊ ေဒသခံ လယ္သမားမ်ား၏ ေျမယာမ်ား သုိ ့ၾကြင္းဆင္းေလ့လာရန္ျငင္းဆန္ျခင္းမ်ားအပါ၀င္ ျမိဳ ့နယ္အဆင့္ႏွင့္ ခရုိင္အဆင့္ရွိ ေျမယာမွတ္ပံုတင္ ဌာနမွ အရာရွိမ်ား၏ မေလ်ာ္ကန္ေသာ အျပဳအမူမ်ား စံုစမ္းစစ္ေဆး မႈမ်ားျပဳလုပ္ သင့္ပါသည္။
- ေျမယာကိစ□ရပ္မ်ားတြင္ျဖစ္ေစ၊ အျခားေသာကိစ□ရပ္မ်ားတြင္ျဖစ္ေစ၊ ေက်းလက္ေနဆင္းရဲသားျပည္ သူမ်ားအတြက္ အစုိးရမွေထာက္ပံ့ေပးေသာ ဥပေဒဆုိင္ရာ ၀န္ေဆာင္မႈမ်ား သုိ ့မဟုတ္ လြတ္လပ္ေသာဥပေဒ၀န္ေဆာင္မႈမ်ားကုိ အသံုးျပဳႏုိင္ေစရန္ တုိးတက္ေအာင္ေဆာင္ရြက္သင့္ပါသည္။
- ေျမယာစီမံခန္ ့ခြဲမႈ အဖြဲ ့အစည္းမ်ား၏ ဆံုးျဖတ္ခ်က္မ်ားအေပၚတြင္ မေက်နပ္၍ ေစာဒကတက္လုိပါ က တရားရံုးမ်ားတြင္ သြားေရာက္ေဆာင္ရြက္ႏုိင္ရန္အတြက္ ရွင္းလင္းေသာလုပ္ထံုးလုပ္နည္းမ်ားကုိ သိရွိႏုိင္ေစရန္အလုိ ့ငွာ ေျမယာဥပေဒကုိ ျပင္ဆင္ရပါမည္။ ေျမယာျပႆနာမ်ားအတြက္ လြတ္လပ္ ေသာ ျပႆနာေျဖရွင္းေရးနည္းနာမ်ားျဖင့္ေဆာင္ရြက္ႏုိင္ရန္အတြက္ ေျမယာစီမံခန္ ့ခြဲေသာ အဖြဲ ့အစည္း မ်ားအား ညႊန္ၾကားသင့္ပါသည္။ အဆုိပါ အဖြဲ ့အစည္းမ်ားသည္ ဘာသာစကားအားျဖင့္ျဖစ္ေစ၊ ေနရာေဒသ အားျဖင့္ျဖစ္ေစ အမ်ားျပည္သူအသံုးျပဳႏုိင္ရန္ဖြဲ ့စည္းထားသင့္ျပီး၊

အမ်ိဳးသီမီးမ်ား၊ သက္ဆုိင္ရာ တုိင္းရင္းသားလူမ်ိဳးစုမ်ားကုိ ကုိယ္စားျပဳမႈရွိေစရန္လည္းလုိအပ္ပါသည္။

- အနာဂတ္တြင္ အစုိးရ၏ သိမ္းဆည္းမႈ ကိစၥရပ္မ်ားတြင္ ေအာက္ပါတုိ႔ပါဝင္ေစရန္လုပ္ေဆာင္ ပါ။
    - o ေျမယာသိမ္းဆည္းမႈ ဥပေဒေအာက္တြင္ အစုိးရသည္ ေျမယာမ်ားအား "အမ်ားျပည္သူ အက်ိဳးစီးပြားအတြက္ရည္ရြယ္၍" အသံုးခ်မည္ဆုိသည္ကုိ ရွင္းလင္းစြာေဖာ္ျပရမည္။
    - o သက္ေရာက္မႈရွိေသာ လယ္သမားမ်ားအား သင့္တင့္ေလ်ာက္ပတ္ေသာ ၾကိဳတင္အသိေပးမႈမ်ားေပးပုိ ႔ရမည္။ လယ္သမားမ်ားက သေဘာမတူပါက ၎တုိ႔၏ သေဘာထားမ်ားကုိ ျပည့္ျပည့္ဝဝေဖာ္ထုတ္ႏုိင္ရန္ အခြင့္အေရးမ်ားေပးထားရမည္ျဖစ္ျပီး၊ အဆုိပါ သေဘာမတူသူမ်ား၏အေၾကာင္းျပခ်က္မ်ားအား အာဏာပုိင္မ်ားကၾကားနာရပါမည္။
    - o ေျမယာကုိ သိမ္းဆည္းလုိက္ျပီဆုိပါက မွ်တေသာ ေလ်ာ္ေၾကးမ်ားကုိ သက္ေရာက္မႈခံရေသာ လယ္သမားမ်ားအား ေပးအပ္ရမည္ျဖစ္ျပီး၊ တရားဝင္အေထာက္အထားမျပႏုိင္ေသာ္လည္း အဆုိပါ ေျမယာတြင္ ကာလရွည္ၾကာစြာ လုပ္ကုိင္စားေသာက္လာေသာသူမ်ားအားလည္း မွ်တေသာေလ်ာ္ေၾကးမ်ားေပးအပ္ရမည္ျဖစ္သည္။
- ယခင္က လက္နက္ကုိင္ပဋိပကၡျဖစ္ခဲ့ေသာ ေနရာမ်ားတြင္ျဖစ္ေစ၊ လက္နက္ကုိင္ပဋိပကၡျဖစ္ေနေသး ေသာေနရာမ်ားတြင္ျဖစ္ေစ ေနထုိင္ၾကေသာ လယ္သမားမ်ား အတြက္ ထိေရာက္မႈရွိျပီး၊ မွ်တေသာ ေျမယာမွတ္ပံုတင္ ျခင္းအစီအစဥ္မ်ားကုိ က်ယ္က်ယ္ျပန္ ႔ျပန္ ႔ေဆာင္ရြက္သင့္ပါသည္။ ေရတုိအေန ျဖင့္၊ တရားဝင္စာရြက္စာတမ္းအေထာက္အထားအရ ပုိင္ဆုိင္ေၾကာင္းမျပႏုိင္ေသးေသာ္လည္း လက္ရွိတြင္ ျဖစ္ေစ၊ ယခင္ကတည္းကျဖစ္ေစ ပုိင္ဆုိင္ေၾကာင္း ယံုၾကည္ႏုိင္ေလာက္သည့္အေထာက္ အထားရွိေသာ ေျမကြက္မ်ားအား စီမံကိန္းအသစ္မ်ားအတြက္ စီးပြားေရးလုပ္ငန္းမ်ားအား ေပးအပ္လုိက္ ျခင္းမ်ိဳး မျဖစ္သြားေစရန္ မူဝါဒမ်ားထားရွိရပါမည္။
- ေဒသဆုိင္ရာေျမယာ စီမံအုပ္ခ်ဳပ္မႈကုိ တုိးတက္ေစရန္အတြက္ေအာက္ပါတုိ ႔ကုိ ျပဳလုပ္သင့္ပါသည္။

- o ေျမယာစီမံအုပ္ခ်ဳပ္မႈဌာနမ်ား၊အဖြဲ႕အစည္းမ်ားတြင္၊ တုိင္းရင္းသားလူနည္းစုမ်ား၊အမ်ိဳးသမီး မ်ား၊ လယ္သမားမ်ား ၏ ကုိယ္စားျပဳပါဝင္မႈကုိက်ယ္ျပန္႔လာေစရန္လုပ္ေဆာင္သင့္ပါသည္။
- o လက္ရွိေျမယာအသံုးခ်မႈႏွင့္ ေျမယာပုိင္ဆုိင္မႈကိစၥရပ္မ်ားတြင္ တုိးတက္မႈမ်ားျဖစ္ေပၚလာေစ ရန္ရည္ရြယ္၍ ၾကိဳးပမ္းေနမႈမ်ားကုိ ေထာက္ပံ့မႈမ်ား ထပ္မံေပးအပ္ရပါမည္။
- o တစ္ပုိင္တစ္ႏုိင္လုပ္ကုိင္ေနေသာ လယ္သမားမ်ားအတြက္ ေျမယာသံုးစြဲရာတြင္ လံုျခံဳမႈ တုိးတက္လာေစရန္အတြက္ ေျမယာသံုးစြဲမႈစနစ္မွတ္ပံုတင္ျခင္းကုိ ျပင္ဆင္ရပါမည္။ ေဒသအေျချပဳေျမယာ ပုိင္ဆုိင္ျခင္းကုိလည္း အသိအမွတ္ျပဳေပးရပါမည္။ ေျမယာ အသံုးခ် မႈမွတ္ပံုတင္ျခင္းစနစ္အေနျဖင့္ ပဋိပကၡျဖစ္ပြားေနေသာေနရာမ်ားမွ လယ္သမားမ်ားသည္ ေျမယာမွတ္ပံုတင္ျခင္းလုပ္ေဆာင္ရန္အခက္အခဲမ်ားရွိသည္ကုိလည္း အသိအမွတ္ျပဳေပး ရပါမည္။ သက္ဆုိင္ရာတာဝန္ရွိသူမ်ားကလည္း အဆုိပါ အခက္အခဲမ်ား ကုိ လယ္သမားမ်ား ေကာင္းမြန္စြာေက်ာ္လႊားႏုိင္ရန္ ကူညီေဆာင္ရြက္ေပးရပါမည္။
- o လယ္သမားမ်ားအေနျဖင့္ လယ္ယာေျမပုိင္ဆုိင္ေၾကာင္းျပသရန္ေဆာင္ရြက္ရာတြင္ ၎တုိ႔၏ ေဒသဆုိင္ရာ အေလ့အထမ်ားႏွင့္ ကုိက္ညီမႈရွိစြာေဆာင္ရြက္ႏုိင္ရန္ႏွင့္ ေက်းရြာေနအျခား ေသာ ေဒသခံမ်ား၏ သက္ေသခံခ်က္မ်ားကုိလည္း ရရွိႏုိင္ေစရန္ေဆာင္ရြက္ေပး ရပါမည္။

- စီးပြားေရးျမွင့္တင္ရန္ႏွင့္ ဖြံ႕ျဖိဳးတုိးတက္မႈမ်ားရရွိေစရန္ ျပဌာန္းလုိက္ေသာ ဥပေဒႏွင့္လုပ္ထံုးလုပ္ နည္း အသစ္မ်ားတြင္ ထည့္သြင္းရန္လုိအပ္သည္မွာ ရင္းႏွီးျမွပ္ႏွံမႈအသစ္မ်ားက လက္ရွိျဖစ္ေပၚေနေသာ ေျမယာျပႆနာမ်ား အေပၚတြင္အက်ိဳးဆက္မ်ားရွိလာလွ်င္ ေျဖရွင္းေပးႏုိင္မည့္ ျပဌာန္းခ်က္မ်ား ထည့္သြင္းရန္ လုိအပ္ပါ သည္။
- အစုိးအေနျဖင့္ ေျမယာဆုိင္ရာစာရင္းအင္းအခ်က္အလက္မ်ားကုိ က်ား၊ မ က႑လုိက္ခြဲျခား၍ စုေဆာင္းျခင္းကုိ ေဆာင္ရြက္ႏုိင္ရန္အတြက္ ေစာင့္ၾကည့္စစ္ေဆးေသာ စနစ္တစ္ခု ခ်မွတ္ လုပ္ေဆာင္ သင့္ပါသည္။

တရားဥပေဒအရအသိအမွတ္ျပဳျခင္းခံထားရျပီး၊ တရားဝင္ စာရြက္စာတမ္းမ်ားအရ ေျမယာပုိင္ဆုိင္လ်က္ရွိၾကေသာ က်ား၊မ ရာခုိင္ႏႈန္းတုိ ႔ကုိတြက္ခ်က္ ေကာက္ယူ ျခင္းမ်ား ျပဳလုပ္သင့္ပါသည္။

- ထိေရာက္မႈရွိေသာ အသိေပးေဆြးေႏြးျခင္းလုပ္ငန္းစဥ္မ်ားကုိ အေကာင္အထည္ေဖာ္ ေဆာင္ရြက္ရမည္ ျဖစ္ပါသည္။ သုိ ႔မွသာ သက္ေရာက္မႈခံရေသာ တုိင္းရင္းသားလူနည္းစုမ်ားအေနျဖင့္ ၎တုိ ႔၏ သက္ဆုိင္ရာအဖြဲ ႔အစည္းအသီးသီးမွတစ္ဆင့္ ေျမယာဆုိင္ရာ ျပႆနာမ်ားကုိ ေျမယာအသံုးခ်မႈ မူဝါဒႏွင့္ အညီ စီမံကိန္းအသစ္မ်ားအတည္ျပဳမီ သုိ ႔မဟုတ္ စတင္မလုပ္ေဆာင္မီတြင္ ပြင့္လင္း ျမင္သာစြာျဖင့္ ဝင္ေရာက္ေဆြးေႏြးေဆာင္ရြက္ႏုိင္မည္ျဖစ္သည္။
- ေနရပ္မွေရြ ႔ေျပာင္းျခင္းမ်ား၊ ျပန္လည္ေနရာခ်ထားျခင္းမ်ား ေဆာင္ရြက္ရာတြင္ ဌာေန တုိင္းရင္းသား မ်ားအခြင့္အေရးဆုိင္ရာ ကုလသမဂၢေၾကျငာစာတမ္း၊ ဖြံ ့ျဖိဳးတုိးတက္မႈအေျချပဳ ျပန္လည္ေနရာ ခ်ထားျခင္း ႏွင့္ ေနရပ္ေရြ ႔ေျပာင္းျခင္းဆုိင္ရာ ကုလသမဂၢ၏ အေျခခံစည္းမ်ဥ္းမ်ားႏွင့္လမ္းညႊန္ခ်က္မ်ား အပါဝင္ ႏုိင္ငံတကာ လူ ႔အခြင့္အေရးစံခ်ိန္စံညႊန္းမ်ားျဖင့္ ကုိက္ညီစြာ ေဆာင္ရြက္ရပါမည္။

ျမန္မာ့တပ္မေတာ္

- နယ္ျခားေစာင့္လက္နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ ႔မ်ားသည္ တပ္မေတာ္၏ ထိေရာက္ေသာ ထိန္းခ်ဳပ္မႈေအာက္ တြင္ ရွိေနေစရန္ေဆာင္ရြက္သင့္ပါသည္။ ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားအပါအဝင္ နယ္ျခားေစာင့္လက္နက္ကုိင္ တပ္ဖြဲ ႔မ်ား က်ဳးလြန္ေသာ ခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားကုိ ဘက္လုိက္မႈမရွိဘဲ စံုစမ္းစစ္ေဆး၍ ေဖာ္ထုတ္အေရးယူ မႈမ်ားျပဳလုပ္ရပါမည္။
- ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ားကုိ ဆန္ ႔က်င္၍ လႈပ္ရွားေဆာင္ရြက္လ်က္ရွိေသာသူမ်ားအေပၚတြင္ ျခိမ္းေျခာက္မႈ မ်ားျပဳလုပ္လ်က္ရွိေသာ နယ္ျခားေစာင့္ လက္နက္ကုိင္တပ္ဖြဲ ႔မ်ားအား ထုိကဲ့သုိ ႔ျပဳမူျခင္းသည္ စည္းကမ္းခ်ိဳးေဖာက္ရာေရာက္ျပီး၊ ထုိသူ႔ေသာ အျပစ္ေပးအေရးယူမႈမ်ားခံရႏုိင္ေၾကာင္း ေဖာ္ျပ ထားသည့္ အမိန္ ႔ေၾကျငာခ်က္မ်ားကုိ ခ်က္ခ်င္းထုတ္ျပန္သင့္ပါသည္။

ကရင္ျပည္နယ္အစုိးရ

- ေျမယာသိမ္းယူမႈမ်ား၊ အျခားေသာ ကိစၥရပ္မ်ားႏွင့္ ပတ္သတ္ေသာ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္မႈမ်ားအေပၚတြင္ ခ်မွတ္ထားေသာ ကန္ ႔သတ္ တားဆီးမႈမ်ားကုိ အဆံုးသတ္ပါ။ ဆႏၵထုတ္ေဖာ္မႈမ်ားအတြက္ ခြင့္ျပဳခ်က္ မ်ားကုိ ပံုမွန္ေပးသင့္ျပီး၊ အခ်ိန္၊ေနရာ၊အျပဳအမူမ်ားအေပၚတြင္ မူတည္၍သာ ေလ်ာ္ကန္သင့္ျမတ္ေသာ ကန္ ႔သတ္မႈမ်ားခ်မွတ္သင့္ပါသည္။
- အမ်ိဳးသမီးမ်ား၊ တုိင္းရင္းသားလူနည္းစုမ်ားအပါအဝင္ သက္ဆုိင္သူမ်ားအားလံုးကုိ အမ်ိဳးသားေျမ အသံုးခ်မႈမူဝါဒႏွင့္အညီ ေျမယာကိစၥမ်ားႏွင့္ ပတ္သတ္ေသာ အၾကံျပဳေဆြးေႏြးပြဲမ်ားတြင္ ပါဝင္ႏုိင္ေစ ရန္ ထည့္သြင္းထားရမည္ျဖစ္သည္။
- ေျမယာအခြင့္အေရးတက္ႂကြလႈပ္ရွားသူမ်ားအေပၚတြင္ ရည္ရြယ္၍ျပဳလုပ္ေသာ ျခိမ္းေျခာက္မႈမ်ား၊ မတရားဖမ္းဆီးမႈမ်ား၊ ႏွိပ္စက္မႈမ်ားကုိ ခ်က္ခ်င္းရပ္တန္႔ ရန္လုိ အပ္ပါသည္။

ကရင္ျပည္နယ္အတြင္းလုပ္ကုိင္လ်က္ရွိေသာ ျပည္တြင္းျပည္ပ ကုမၸဏီမ်ား

- လယ္သမားမ်ားထံမွ ေျမယာမ်ားမတရားသိမ္းယူမႈႏွင့္ ဆက္စပ္ေနေသာ စီးပြားေရးလုပ္ငန္းမ်ားႏွင့္ ရင္းႏွီးျမွပ္ႏွံမႈမ်ားကုိ မျပဳလုပ္ရန္လုိအပ္ပါသည္။
- စီးပြားေရးလုပ္ငန္းမ်ားလုပ္ကုိင္ရာတြင္ လူ ႔အခြင့္အေရးခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားအား မျဖစ္ပြားေစရန္၊ လူ ႔အခြင့္ အေရးခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားမွတစ္ဆင့္ အက်ိဳးစီးပြားမရွာေဖြရန္၊ လူ ႔အခြင့္အေရး ခ်ိဳးေဖာက္မႈ မ်ားကုိ ျဖစ္ ပြားေစေသာ အျခားစီးပြားေရးလုပ္ငန္းမ်ားအား ေထာက္ပံ့ျခင္း၊ အတူလုပ္ကုိင္ျခင္းမ်ား မရွိေစရန္ တုိ ႔အတြက္ ကုလသမဂၢမွ ထုတ္ျပန္ထားေသာ စီးပြားေရးႏွင့္လူ ႔အခြင့္အေရးဆုိင္ရာ ကုလသမဂၢ လမ္းညႊန္ခ်က္စည္းကမ္းမ်ားႏွင့္အညီ လုပ္ကုိင္ရန္လုိအပ္ပါသည္။ ေျမယာမ်ားသိမ္းယူျခင္း၊ အလုပ္ သမားအခြင့္အေရးခ်ိဳးေဖာက္ျခင္းစေသာ လူ ႔အခြင့္အေရးဆုိင္ရာ အႏၲရာယ္ ျဖစ္ႏုိင္မႈမ်ားကုိ တုိင္းတာမႈ မ်ားျပဳလုပ္ျပီးမွသာလွ်င္ စီမံကိန္းမ်ားကုိ ဆက္လက္လုပ္ကုိင္သင့္ပါသည္။ လူ ႔အခြင့္အေရး ခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားကုိ တားဆီးႏုိင္ရန္ႏွင့္ လူ ႔အခြင့္အေရးခ်ိဳးေဖာက္မႈျဖစ္ႏုိင္ေခ်မ်ားကုိ ေလ်ာ့ပါးသက္သာ ေစရန္ တုိ ႔အတြက္ လုပ္ေဆာင္ရမည့္ လုပ္ငန္းစဥ္မ်ားကုိ သတ္မွတ္ေဖာ္ထုတ္ရမည္။ လူ

့အခြင့္အေရး ခ်ိဳးေဖာက္မႈအႏၱရာယ္မ်ားကုိ စဥ္ဆက္မျပတ္ သံုးသပ္မႈမ်ားျပဳလုပ္ႏုိင္ေစမည့္ ထိေရာက္ေသာ ေလ့လာ ေစာင့္ၾကည့္ေရး ယႏၱရားမ်ားကုိ တည္ေထာင္၍ အေကာင္အထည္ေဖာ္ေဆာင္ရြက္ရမည္။

- စီးပြားေရးလုပ္ငန္းမ်ားေၾကာင့္ သက္ေရာက္မႈမ်ားခံစားရေသာ ေနရာေဒသမ်ားတြင္ ခုိင္မာအားေကာင္း ေသာ ေဆြးေႏြးညႇိႏႈိင္းမႈျဖစ္စဥ္မ်ားကုိ ေဆာင္ရြက္ရမည္။ အဆုိပါ ျဖစ္စဥ္မ်ား၏ အစိတ္အပုိင္းတုိင္း တြင္ သက္ေရာက္မႈခံရေသာ ေဒသမ်ားမွ ျပည္သူမ်ားအျပည့္အဝပါဝင္ႏုိင္ေစရန္ လုပ္ေဆာင္ရမည္။ ေျမသိမ္းဆည္းျခင္းႏွင့္ပတ္သတ္ေသာ ေဆြးေႏြးပြဲမ်ားတြင္ အမ်ိဳးသမီးမ်ား အဓိပၸါယ္ျပည့္ဝစြာ ပါဝင္ ႏုိင္ရန္အတြက္ လုိအပ္ေသာ အစီအမံမ်ားကုိလည္းလုပ္ေဆာင္ရမည္။
- မေက်နပ္မႈမ်ားကုိ ေဖာ္ထုတ္ႏုိင္ေသာ အစီအစဥ္မ်ားကုိ ႏုိင္ငံတကာ စံခ်ိန္စံညႊန္းမ်ားႏွင့္အညီ ထိေရာက္စြာခ်မွတ္လုပ္ေဆာင္ရမည္။ထုိမွသာ စီမံကိန္းမ်ားေၾကာင့္နစ္နာရေသာ ျပည္သူမ်ားအေန ျဖင့္ မေက်နပ္မႈမ်ားကုိ အစုိးရကုိသာမက ကုမၸဏီမ်ားကုိပါ တုိက္ရုိက္ထုတ္ေဖာ္ႏုိင္မည္ျဖစ္သည္။
- အမ်ိဳးသားေျမအသံုးခ်မႈမူဝါဒ တြင္ေဖာ္ျပထားေသာ ရင္းႏွီးျမဳပ္ႏွံမႈဆုိင္ရာျပ႒ာန္းခ်က္မ်ားႏွင့္ အညီ လုပ္ကုိင္ရမည္ျဖစ္ျပီး၊ ကရင္ျပည္နယ္တြင္လုပ္ကုိင္ေနသူမ်ားအေနျဖင့္ေဒသခံမ်ားႏွင့္ညိႇႏႈိင္း၍ ေဆာင္ရြက္ရပါမည္။
- မေလ့ထံုးတမ္းဆုိင္ရာေျမယာအခြင့္အေရးမ်ားအပါအဝင္ ေျမယာအခြင့္အေရးမ်ားကုိ ေလးစားေပးရန္ ျမန္မာအစုိးရကုိ တုိက္တြန္းပါ။ ေျမယာဥပေဒမ်ား၊ လုပ္ထံုးလုပ္နည္းမ်ားကုိလည္း ႏုိင္ငံတကာ လူ ့အခြင့္အေရးစံႏႈန္းမ်ားႏွင့္အညီ ကုိက္ညီမႈရွိေစရန္တုိက္တြန္းပါ။
- ကုမၸဏီ၏ လုပ္ငန္းမ်ားေၾကာင့္ ေျမသိမ္းယူမႈမ်ား ျဖစ္ေပၚလာေစေသာ ကိစၥရပ္မ်ားရွိလာပါက ေရြ ့ေျပာင္းခံရေသာ ေဒသခံ မ်ားအတြက္ ျပည့္ဝေသာ ေလ်ာ္ေၾကးမ်ားကုိ ေပးအပ္ရမည္။

ႏုိင္ငံတကာအလႉရွင္မ်ားႏွင့္ ေငြေၾကးေထာက္ပံ့ေသာ အဖြဲ႕အစည္းမ်ား

- ႏုိင္ငံတကာအလႉရွင္မ်ားႏွင့္ ေငြေၾကးေထာက္ပံ့ေသာ အဖြဲ႕အစည္းမ်ား ၏ အလႉေငြမ်ားႏွင့္ လည္ပတ္ ေနေသာ လႈပ္ရွားမႈမ်ား၊လုပ္ငန္းမ်ားတြင္လုပ္ေဆာင္ရန္လုိအပ္သည္မ်ားမွာ ေအာက္ပါအတုိင္းျဖစ္ ပါသည္။
- လုပ္ေဆာင္ရန္ခ်မွတ္ထားေသာလုပ္ငန္းမ်ားအားလံုးတြင္ ျဖစ္ႏုိင္ေခ်ရွိေသာ လူ႔အခြင့္အေရး ဆုိင္ရာ သက္ေရာက္မႈမ်ားကုိ ေဖာ္ထုတ္သတ္မွတ္ႏုိင္ရန္အတြက္ ဥပေဒအရ ခုိင္မာလံုျခံဳေစ ေသာ အစီအမံမ်ားကုိ လုပ္ေဆာင္ထားရမည္။ က်ယ္ျပန္႔ေသာ သက္ေရာက္မႈမ်ား မျဖစ္ ပြားေစရန္ ေရွာင္ရွားရမည္။ လူ႔အခြင့္အေရးခ်ိဳးေဖာက္မႈမ်ားကိုပုိမုိဆုိးဝါးေစႏုိင္ေသာ လုပ္ငန္းမ်ား၊ လုပ္ေဆာင္မႈမ်ားကုိ အားေပးျခင္းမျပဳရပါ။
- လုပ္ေဆာင္ရန္အၾကံျပဳထားေသာလုပ္ငန္းမ်ား၊ လက္ရွိလုပ္ကုိင္ေနေသာ လုပ္ငန္းမ်ား ႏွင့္သက္ဆုိင္သည့္ သတင္းအခ်က္အလက္မ်ားကုိ လြယ္ကူစြာရွင္းလင္း စြာနားလည္ႏုိင္ ေသာပံုစံမ်ိဳးျဖင့္ ေဒသခံမ်ားထံသုိ႔ အခ်ိန္ႏွင့္တေျပးညီ ေပးပုိ႔ေနရမည္။
- စီမံကိန္းမ်ား၊ စီးပြားေရးလုပ္ငန္းမ်ားေၾကာင့္ ေျမယာမ်ား၊အျခားေသာရင္းျမစ္မ်ားထိခုိက္ခံ ရေသာ ေဒသခံတိုင္းရင္းသားလူနည္းစုမ်ား ထံမွ ေထာက္ခံမႈမ်ားရရွိႏုိင္ေစရန္အတြက္ ေဒသခံမ်ားႏွင့္ ပူးေပါင္းေဆာင္ရြက္ျပီး တုိင္ပင္ညွိႏႈိင္းမႈမ်ားကုိ အဆုိပါ စီမံကိန္းမ်ား မစတင္ မီတြင္ နည္းလမ္းမ်ိဳးစံုျဖင့္ျပဳလုပ္ပါ။ ကန္႔ကြက္ဆန္႔က်င္ေသာအျမင္မ်ားရွိသည့္ ျပည္သူမ်ားအတြက္ ျခိမ္းေျခာက္ထုိက္ခုိက္ခံရမႈမ်ားမရွိေစဘဲ ေဒသခံျပည္သူလူထုမွ ျပည့္ဝစြာပူးေပါင္း ပါဝင္ ႏုိင္ေစရန္ ေဆာင္ရြက္ပါ။
- လူ႔အခြင့္အေရးမ်ားကုိ ဆုိးရြားစြာထိခုိက္ေစေသာ လုပ္ငန္းမ်ားအတြက္ လြတ္လပ္ေသာ ေစာင့္ၾကည့္ၾကီးၾကပ္မႈမ်ားလုိအပ္ျပီး၊ မေက်နပ္မႈမ်ားအား ထုတ္ေဖာ္ရန္ အစီအမံမ်ားလုိ အပ္ ပါသည္။
- အစုိးရမဟုတ္ေသာ အရပ္ဖက္လူ႔အဖြဲ႕အစည္းမ်ားကုိ တရားဥပေဒဆုိင္ရာအေထာက္အကူမ်ား ေထာက္ပံ့ေပးအပ္ျပီး၊ ကရင္ျပည္နယ္ႏွင့္

အျခားေဒ သမ်ားရွိ ေျမယာသိမ္းယူခံရေသာ ေဒသခံျပည္သူ မ်ားအား ေျမယာအခြင့္အေရးဆုိင္ရာပညာေပးလုပ္ငန္းမ်ားကုိလည္း ေထာက္ပံ့ေပးရပါမည္။

- အစုိးရလက္ေအာက္ရွိ ေဒသခံေျမယာ စီမံအုပ္ခ်ဳပ္သူ မ်ားႏွင့္ ျပည္နယ္အဆင့္အစုိးရအရာရွိမ်ား အတြက္ လူ႔အခြင့္အေရးႏွင့္ေျမယာကိစၥရပ္မ်ားကုိင္တြယ္ရာတြင္ ႏုိင္ငံတကာမွ အေကာင္းဆံုး လုပ္ကုိင္ ေဆာင္ ရြက္ပံုမ်ားအေပၚတြင္အေျခခံထားေသာ ျပင္ပမွသင္တန္းမ်ား ျပဳလုပ္ေပးရပါမည္။